

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; budapesti napló: időszakai sajtók gyarapulta, irodalmi és elegy-újdonságok, nemzeti játékszin, 'sa't.; magy. tud. társ.; jótékony hölgyegyesület; győri és kőszegi-hírek; Gyapju 'sa't.) Amerika (Harrison étetrajza; 'sa't.) Portugália (Duero folyamom nem engednek hajózást Spanyolország; 'sa't.) Spanyolország (a' baszk tartományok szabadítéki korlátoztatvák; Espartero népszerűsége hanyatlak: 'sa't.) Anglia (a' francziák nem akarnak a' fegyveres békéről lemondani; a' királyné Windsorban; elegy; 'sa't.) Törökország. Hollandia. Németország. Marokko.

Magyarország és Erdély.

Ö cs. 's ap. kir. fősége m. é. dec. 23iki határozatában Fribeisz Imre esztergammegyei volt főjegyzőt 4ik bírónak méltóztatott nevezni a' pesti váltó-feltörvényszékhez.

Az erdélyi kir. udv. kancellária Barcsay László hunyadmegyei fsgbíró-tartománybiztossá alkalmazá.

A' bécsi egyesült es. kir. udv. kancellaria Reviczky Ádám gr. követnek a' toscanai ngyi udvarnál a' florenczi szépművészetek akadémiaja taggá nevező oklevele elfogadhatását helybenhagyá. —

A' pesti váltó altörvényszéknél irnokokká lettek: Nedeczky Flórián pestmegyei eskütt, Haragó Máté 's Marschall József h. ügyvédek 's Kauba Eduárd k. táblai jegyző.

A' nm. m. k. udv. kamra a' temesvári kamrai árvák pénztáránál megürrült irnoki hivatalra a' temesi kir. kamrai igazgatóság díjnokat Trivel Ferenczet alkalmazá, a' királyi ügyigazgatásnál megürrült kiadósági tisztségre Kruszlics József ugyanazon igazgatósági irnokot. Simics János bogojevai kamrai ispán nov. 29kén, pozsonyi sóárnok Pechata András pedig és a' turja-remetei kir. kinestári vashámor örje Klein Ferencz nov. 2kán meghaláloztak.

Ö cs. 's ap. kir. Fels. Martonitz bárót, a' magyar testőrsereg alkaptányát sok évi jeles szolgálati méltánylata jeleül sz. István jeles rend közepkésztével méltóztatott diszesíteni, veszprémi születésű Vidra Ferdinand művész hazánkfiának pedig festészeti ügyessége tökéletesbithetése végett két egymás utáni évre esztendőnként 300 pengő fr. segédpénzt volt kegyes megrendelni.

√ **Budapesti napló:** Időszakai sajtónkat, a' haladás, nyilvánosság 's véleménycsereinek e' hatalmas emeltyűjét, örvendetes gyarapodás érte az új évfordulattal. Eddigi lapjaink ugyanis megmaradtak, sőt mellettök több új keletkezett. A' „Nemzeti ujság“ Nagy Pál tudós hazánkfia bíró szerkesztése alatt „Hasznos mulatságok“ című függelékkel együtt, most is eddigi szellemében jelenik meg. — A' „Sürgöny“, mely Munkácsy János „Rajzolatok“ című divatlapjából keletkezett, még eddig nem jelent meg; hir szerint azonban Beimel József könyvnyomó intézetére szálla, ki azt folytatni szándékozik, ha t. i. a' „Pesti Hirlap“, mely a' „Sürgönyből“ változott azzá, 's Landerer Lajos könyvnyomó tulajdonává lön, ez iránt némi akadályul nem szolgáland, mivel e' szerint a' hajdani „Rajzolatok“ ikreket szültek volna. Egyébiránt a' „Pesti Hirlap“ Kossuth Lajos szerkesztése alatt hetenkint kétszer 2 iven jelenik meg 3 hasábra osztva, 's az eddig megjelent két szám tartalomnövekedésére, tárgyváltozatosságra 's ügyes szerkesztési tapintatra nézve kitűnő helyet ígér elfoglalni a' magyar hirlapi világban. Borsos Márton, az Ismértelőnek kiadó szerkesztője, „Világ“ című politikai hirlapra legf. engedélyt kapván, e' lapot Vajda Péter szerkesztésire bizta, kinek munkás ügyességétől csak jót várhatni, mire az eddig megjelent számok is tanúk. A' „Világ“ hetenkint kétszer jelenik meg 2 hasábu ívrében, mindenkor egy ívvel az „Ismértelőből“. — A' „Hirnök“ 's társlapja ez évben is eddigi szelleméhez hű következtességet tanusít, de külseje a' tavalyinál valamivel csinosb. Az „Erdélyi Híradó“ Méhes Sámuel ur szerkesztése alatt, ez évben velinen jelenik meg, 's „Nemzeti Társalkodó“ című társlapjában polemikát kezd Szilágyi „Mult és Jelen“ című új politikai lapja ellen, Szilágyinak a' Hirnökben megjelent megtámadása miatt, melyet hatásteljes éllel utasít vissza. A' „Mult és Jelen“ még eddig nem érkezvén Pestre, az erdélyi két magyar politikai lap között melyiknek adassék elsőség, meg nem ítélni még; minden esetre sajnos azonban, hogy harcziasan lépnek föl egymás ellen. Hirlapok becsét leginkább a' közönség ítélni meg, mikép az nálunk, parányi irodalmunk szűk korlátai közt is, bebizonyult már. Vannak ugyanis lapok, mik ellen kigyót békát kiáltottak több oldalról, 's e' lapokat érdekességök miatt most is illőn tartja fön a' közönség érdemelt részvéte, mig a' kiáltozók vagy elrekedtek, vagy éppen elnémultak. Megtámadásokat illő ugyan visszautasítani; de minden kákaszálon csak az keres csomót, ki üres zajgással kíván kitűnni, mivel alapos tudományosság vagy ismeretek 's ügyesség által nem képes az eszközölni. — Politikai sajtónkatul térjünk a' tudományos és szépművészetire. A' „Regelő és Honművész“ előbbi alakjában és szellemében ez éven is ajánlkozik csinoságával 's pontos megjelenésével, mely Mátray Gábor tulajdonos szerkesztőnek mindeddig meg bírta tartani előfizetőit, 's reménylhetni, hogy most, miután versenytársa akad Kovacsóczyban, lapja tartalmát még érdekesbitendi, válogatottabb novellák, tanulságosabb szinbirálatok, 's részrehatatlanabb hirhalmazok által. — Az „Athenaeum“ lényeges változáson ment által; a' „Figyelmező“ ugyanis megszűnt, 's helyette az Athenaeum hetenkint 3szor jelenik meg, szokott díszes kiadásban. A' szerkesztők, kik azonban az idej lapokon megnevezve nincsenek, ámbár tudunkra köztük semmi változás nem történt, e' változtatás által közleményeiket gyorsítani akarják, mely szerint ezentul tudományos értekezések, mulattató cikkek, játékszini birálatok 's könyvkritikák egymást fölváltva fognak közöltetni. Játékszini birálatokat érdekes bevezetéssel nyiták meg, mely színházi ügyeinkre nézve számos szemről veendi le a' hályogot. — „Religio és nevelés“ és „Egyházi tudósítások“ cím alatt egyházi folyóírást indíta meg Szaniszló Ferencz ur, melynek eddig csinos

nyomatásu 4ed réthen megjelent egy száma is bizonyossá teendi a' közönséget, hogy vallási és nevelési ügyeinkre belőle nagy haszon fog háramlani; segédszerkesztője Szenczy Imre. — Kovacsóczy Mihály Kassán „Szemlélő“ cím alatt kiadott folyóiratát egészen más alakban és tartalommal „Közlemények“ és „Literaturai lapok“ címmel adja ki hétfőt kivéven, naponkint, féliven, 's külön hirdetésekkel „Jelentő“ cím alatt; Stancsics Mihály mint szerkesztő társ van megnevezve a' lap elején. Kovacsóczy tehát a' napilap szükségé vált eszméjét hozá gyakorlatba, mi annál szerencsésb sikerü lehet, mivel divat-arc-táj- és életképeket is ad lapjaival, és így szorosán véve majd egészen vetélytárs nélkül áll irodalmunk mezéjén. A' „Literaturai lapok“ könyvismertetések 's birálatokat közölnek. — Császár Ferencz versei sajtó alatt vannak, 's rövid idő múlva elkészülvén, kedves ajándécul szolgálódnak hazánk szépeinek. — Stuller Ferencz az európai nemzetek váltótörvénykezését szándékozik kiadni. — Szigligeti e' napokban végzette be „Ál-Endre“ című új eredeti dramáját. — Thern Károly, a' „Peleskei notarius“ derék hangszerzője, zenészkari másod-igazgatóvá lön nemzeti színházunknál. — A' Regelő-Honművész szerint a' lelépelt részvényestársasági igazgatóság dec. utólján nem bírta színészeinket kifizetni, hanem ígérte, hogy a' legközelebb pestmegyei közgyűlésen eszközölné számukra illő kárpótlást. — Vannak, kik „Pest“ nevét izlési tekintetből „Honderü“ szép hangzatúvá szeretnék változtatni. — Újév napján a' lánchidon dolgozó angol kézművesek között ketten a' bálvány-utczában öklészkedtek; a' sajtó szerű látvány számos nézőt csödi- te össze. — Stoll német dalszínész nemzeti színházunkhoz akar szegődni. — Lang k. a. ki eddig több hangversenyben hallatá magát, néhány nap múlva nemzeti szinpadunkon szándékozik próbát tenni „Bátori Mária“ dalműben. — Új-év óta annyira meglágyult az idő, hogy a' Duna jegén a' közlekedés már megszűnt, 's az átjárás csolnakok által történik a' parti jég között vágatott rézsen. — A' gözhajózási társaság jövő évben ügyeit már magyar nyelven is viendi. — Nemzeti szinpadunkon f. h. 4én, a' szinterem ünnepélyes kivilágítása mellett „Miczbán családja“ drama 4 felv. Szigligetitől adaték, hol Egressy Gábor, György szerepében, mint szerződött tagja lépett föl intézetünknek, a' szép számú közönség nem esekély öröme, mely hosszas tapssal és többszöri előhívással tisztel- meg e' sokáig nélkülözött művésznket; hihetőleg e' kitüntető fogad- tatása okozá némi elfogultságot, mivel játéka nem volt egészen olly könnyű vidorságu, minőnek azt ohajtók, és szavai többször érthetlennel maradtak. A' természetes és ugy szólván szobai szőejtés igen ajánlatos, de jó meggondol- ni, hogy a' szinterem kissé nagy szoba, melyben nem uralkodik mindenkor nagy esönd, 's hogy ennelfogva tanácsos kissé hangosabban szólni; ez ész- revétel színésznk és színésznőnk több jelesbeit illeti; egyébiránt az egész előadás jó volt; 2ikán „Kean“, szinj. 5 felv., Dumas után ford. Fánecy; a' czimszerepben Egressy Gábor kedves műeleményt nyujta, és Szentpéteri (John Cooks) számos tapsot nyert drastikai hatásu szerepe jó felfogása által; 3ikán „Arany király“ bohózat 2 felv., Hopp után ford. Fánecy; 4ikén „Gazdag és szegény“, drama 5 felv., Souvestre után ford. Kazinczy Gábor; 5ikén bér- szünettel „A' molnárok“, vig balét 1 felv. Blachetól, benne Cabelle parisi és Rigl bécsi tánczosok Ochsinger pesti tánczosnővel mint vendégek léptek föl; ezt megelőző: „A' parisi adós“ vigj. 1 felv., francziából ford. Szemere Pál; 6ikán „Kétalakú“ vigj. 4 felv., Holbein után ford. Jakab István. 7ikén „Belle-Isle Gabriela“ drama 5 felv., Dumas után ford. Nagy Elek; ez este néhányszor durva kiáltások hangzottak a' karzatról, melyek földszint is vizshangra találtak; azon urak hihetőleg — csárdában képzelék lenni magokat; Sikán „Báljé“ dal- mű 5 felv. Aubertől; Cabelle és Rigl mint vendégek léptek föl. Kedden, f. hó 12ikén bérszünettel fog először adatni Lendvayné jutalmul: „Az idegenő“, szind. 5 felv., Weissenthurn Franul Janka után ford. Kiss Iván a' magyar tudós társaság költségén; Lendvayné annyira bírja a' közönség kegyét, és szorgalma miatt is érdemes arra olly, hogy további ajánlás nélkül is biz- tosan reménylhet jutalomjátékára nagyszámu közönséget. N. I. —

Magyar tudós társaság. — Néhai Gorove László, mig élt a' magy. akademia lev. tagja, a' maga és testvérei, Lajos és Károly, nevében ezer pgó ftból álló ajánlatot tett, melynek kamatai, lehuzatván a' társaság tőkei nevelésére azoknak egy hatoda, a' következő módon lesznek a' literatura előmozdítására fordítva: 1) 1839. majus 1jétől számítva, az első négy év lefolyása után az ezen idő alatt összegyűlt kamatösszeg, vagyis az említett hatod levonása után fennmaradó 200 ft. ep. az ezen négy év alatt megjelent legjobb erkölcsjavító munkának adatik ki, illyennek nem létében ollyannak, mely a' magyar történettudományt, kivált a' régiség- és oklevél-isméretet mozdítja elő, 's illyennek is hiányában a' magyar gazdaság előmenetelére ható legjobb könyvnek; akár akade- miai költségen jött legyen ki az illető könyv, akár máskép, kivételvén még is mind azon munkák, melyek akár akademiai, akár más bármely jutalommal ko- szoruztattak. Két hasonló becsü munka közt, az eredeti elsőséggel bír a' fordít- tott fölött. 2) A' második négy évben azon 200 ftnyi jutalomért bármely, dekül- önösen még is physical, természettörténeti, ethica v. aesthetica tárgyú, az if- juság képezésére ható pályamunkák vihatnak. A' feladás tárgyát a' társaság az alapító, 's kimulta után István fia befolyásával fogja meghatározni. 3) Ha az első időközbeli jutalom, arra mineműsített munka nem léte miatt ki nem járt volna, a' társaság abból is úgy, mint a' 2d. pont alatt előadatott, pályadíjt fog alkotni, 's így e' második időközben két rendbeli jutalom kiadatni. 4) A' harmadik, négy évi időköz jutalma ismét az elsőnek, a' negyediké a' másodiknak módja

szerint adatik ki; 's ez így változtatandja egymást szünet nélkül. 5) A jutalmak kiosztása az akademiánál bevett szokás szerint mindenkor a közülésben fog történni. Melly intézkedés az írónak tudomásul, illetőleg ösztönül ezennel közzé tetetik. Pesten, a IX. közülésből, sept. 8. 1840. D. Schedel Fer. titoknak.

Magyar tudós társaság gyűlései dec. A' mult hónap 7dik tartott ülésben Lukács Móricz lt a' büntetőjogi teoriákról értekezvén, különösen az igazság és haszon elveit fejtegeté, 's az utolsó ellen több jogtanár által felhozott nehézségeket czáfolgatta, azt ügyekezvén megmutatni, hogy a' jól értett haszonelvben az igazság elve is befoglaltatik. — Ugyan-ekkor egy természettani értekezés vizsgálat alá bocsátatott; Podhradczky József Itaggy pedig Berger Illés magyar történetíróról Bajza J. rt. ajánlatára a' Tudománytárba felvételt rendeltetett. A' dec. 14ki ülésben Kiss Károly, az utolsó nagygyűléskor választott hadtudomány-alsztályi új rendes tag, székét elfoglalván azon okok nyomozásával foglalkodó értekezését olvasá fel, melylyek a' francia köztársaság seregeinek rendkívüli győzelmeket, 's ezeknek olly hatalmas befolyásu sikert eszközöltenek. — Ez ülésben Tarczy Lajos urtól a' természeti tudományok történetének folytatása, Gebhardt Ferencz rt ajánlatára — Hetényi János rt értekezése pedig az academiák hasznáról, Szilasy J. helyeslő véleménye következtében, a' Tudománytárba felvételt határozattak.

M. t. társaság. Wahlner János, a' betleri vasművek igazgatója, az akademia természetiek tárát 147 darab válogatott magyar ásványpéldánnyal nevelte: a' miért neki ez intézet részéről ezennel a' legszívesebb köszönet mondatik. Pesten, dec. 25. 1840. D. Schedel Fer. titoknak.

A' m. t. társaság játékszíni választmánya munkálatairól tizenharmadik értesítés. A' mult év második felében a' választmány ismét tíz színművet fogadott el, u. m. 1) Lignerolles Luiza, drama 5 felv. Dinaux és Legouvéltól, ford. Tompa Imre. 2) A' lyoni hölgy, drama 5 felv. Bulwertől; ford. németb. Láng Ádám. 3) A' száműzött, drama 5 felv. Soulié és Dehay ur. Fekete Soma. 4) Hogy kell összeesküdni, vígj. 5 felv. Scribe ut. ford. Dobrosi. 5) A' regelő vagy két állomás, vígj. 3 felv. Picard ut. francziából Fekete Soma. 6) Utazás Dieppbe, vígj. 3 felv. Wafflard és M. Fulgence ut. francziából Fekete Soma. 7) Idegenő, drama 5 felv., Weissenthurné ut. Kiss Iván. 8) Leány és nő, vígj. 2 felv. Dartoistól; ford. Zsivora József. 9) Molière mint szerető, vígj. 2 felv. Colomb után Zsivora J. 10) Éjfélt után, vígj. 1 felv. francia ut. Dunkel Tivadar, ford. G. J. Ezek, valamint a' régebben szerzett 105 színmű is, leiratás végett bármely színész társasággal közöltenek az akademia titoknoki hivatala által. Pesten, a' kis gyűlésből dec. 28. 1840. D. Schedel Fer. titoknak.

A' pesti nemzeti casino alkotó szabályai 6ik pontja szerint, ezen egyesület téli közgyűlése f. évi janár utolsó vasárnapján azaz 31én reggeli 10 órakor fog tartatni. A' gyűlés tárgyai: a) az intézet állapotjáról teendő jelentés; b) igazgatók és választottsági tagok választása; c.) az intézet további fentartására 's emelésére szükséges rendelkezések. A' tagok ezennel megjelenésre kéretnek.

A' pesti jótékony aszszonyegyesület bevétele az 1840. évben következőből állott: Ó cs. kir. fens. a' nádor ur adott 2500 ftot, ő cs. kir. fens. a' nádorné 750 f. Appiano Józsefné sz. Valero Borbála aszszony 100 f., Bajzáthné sz. Tallián a. 30 f., Bajzáthné sz. Bernrieder a. 30 f., Bene Mária a. 25 f., Bicskey Lajos sz. Gorove a. 12 f. 30 kr., Bohusné sz. Szűgyényi Antónia a. 150 f., Boráros Eleonóra a. 10 f., Brunszvik grófné sz. Majthényi Anna Mária a. 225 f., Burgmann Károly ur 25 f., Dercsényi b. Pálné sz. b. Gaymüller Henriette a. 50 f., Dercsényi b. János ur alapítványának kamatja 60 f., Dornheimer ur 6 f., Derra Anasztázné sz. Zettiri Mária a. 20 f., Elmhé sz. Lincz Rozália a. 25 f., Eötvös Józsefné sz. Kolb Mária a. 62 f. 30 kr., Eötvös József ur 12 f. 30 kr., Ferdinandy Ignáczné sz. Pom Jozéfa a. 62 f. 30 kr., Feszt Károlyné sz. Fröhlich Luczia a. 25 f., Forster Lajosné sz. Ruttkay Karolina a. 50 f., Fröhlich Sámuelné sz. Zwiki Veronika a. 50 f., Gágerné sz. Pfandler Emilia a. 12 f. 30 kr., Gömör Károlyné Julia a. 100 f., Halbauer Francziska a. 100 f., Halbauer Thérédia a. 50 f., Haraszty Antalné sz. Grossinger Thérédia a. hagyomány 1000 f., Hild Augustza a. 50 f., Hofmann Anna a. 50 f., Horváth (szentgyörgyi) Jánosné sz. Latinovits Anna a. 250 f., Jálies ur 25 f., Jurenák Józsefné sz. Fröhlich Vilma a. 25 f., Kappel Fridrik ur 250 f., Karácsonyiné sz. gr. Stahremberg a. 50 f., Károlyi gróf Györgyné sz. gr. Zichy Karolina a. 250 f., Klobusiczky Péter kalocsai érsek ur 100 f., Klopflingerné a. 10 f., Krausz Erzsébet a. 50 f., Kray báróné 50 f., Lázár Anna a. 15 f., Legrand ur 20 f., Liedeman Fridrikné született Rieke Róza a. 100 f., Liedeman Ferenczné sz. Kralovanszky Julia a. 37 f. 30 kr., Lónyay Jánosné sz. Lónyay Florentina a. 100 f., Malvieux Keresztelyné Johanna a. 50 f., Malvieux Lajosné sz. Prihradny Augustza a. 50 f., Malvieux Keresztely ur 250 f., Managetta Thérédia a. 25 f., Mondbach Károlyné sz. gr. Draskovics a. 25 f., Müller Thérédia a. 10 f., Müller Anna a. 6 f., Nitta Pelágia a. 125 f., Otlikné sz. Hülf Anna a. 30 f., Plathy Imréné sz. Döry Krisztina a. 25 f., Pscherrer ur 10 f., Ritter Keresztely ur 10 f., Robicsék Anna a. 50 f., Rosty Albertné sz. Eckstein Anna a. 200 f., Rupp Thekla a. 12 f. 30 kr., Schaffer Anna a. 12 f. 30 kr., Sina báróné sz. Gyika Iphigénia a. 250 f., Sina báróné sz. Gyra Katalin a. 250 f., Sina báróné sz. Nikaruszi Mária a. 250 f., Sina báróné sz. Derra Katalin a. 250 f., Staffenbergné a. 50 f., Steinbach Ferenczné a. 10 f., Steinlein gróf Eduárdné sz. b. Hellenbach Zuzanna a. alapítványának kamatja 75 f., Szalbek báróné sz. b. Bánffy a. 25 f., Szartory János ur 40 f., Széchen gr. Károlyné sz. Almásy Jozéfa a. 200 f., Szepessy Ferencz ur 12 f. 30 kr., Székely Károly ur 10 f., Szilágyi ur 2 f. 30 kr., Szirmay Ádámné sz. Gyürky Johanna a. 100 f., Török Ludovika k. a. 25 f., Tisztyánszky Istvánné a. 37 f. 30 kr., Valero Antalné sz. Weisz Katalin a. 50 f., Vay báró Miklósné sz. b. Gaymüller Katalin a. 250 f., Vogel Sebestyén hagyomány 62 f. 30 kr., Vrányi Konstantinné Theophania a. 50 f., Vrányi Constantin ur 40 f., Wieser Erzsébet a. 25 f., Würzler Karolina a. 20 f., mind váltó pénzben; azonkívül jött be az ujesztendei köszöntések megváltásából 1239 f. 28 kr. az 1840ki január 12kén tartott ál-orezás bálból 4487 f. 15 kr. a' Pest városnái tőkének kamatja 310 f., a' budai egyesület részéről a' szürkehályogosak egyesületi kórházának mult 1839. évi költségei fele részbeni pótlatása fejében 422 f. 48 kr., 's a' pesti gyámintézetek biztosságától 2189 f. 48 kr.; mihez adván az 1839 évről fenmaradt készpénzt 368 ftal 15 kr., teszen az egész bevétel 18.969 ft. 4 kr., váltóban. Ezen pénz-ből fordítottatott 17.721 f. 28 kr., házi szegények gyámolítására, 876 f. 23 kr., a' szembetegápoló intézet fentartására, 's 371 f. 13 kr., gyógyszerekre. — az egyesületi varrótintézet ezen évben is minden pénzbeli segedelem nélkül gyarapulván. Karlovsky Zsigmond s. k.

A' magyar gazdasági egyesület korm. választottsága m. e. télelő 13. és f. h. 3kán üléseket tartott, mellyek eredményei kö-

vetkezőkben összpontosulnak: a) Az illető szakosztály véleményéhez képest több rendbeli műtani 's jelesen építkezési javaslat közül egyik, melly a' fa-ácsolat nélküli cserép-házfeledeleket tárgyazza, el nem fogadtatott, 's a' benyújtott rajzok tulajdonosának visszaadani rendeltettek; mások azonban annak idején és helyén kellő alakban közre fognak tetetni. b) Egy amerikai találmányu szivattyú, mellyen a' vizet csekély erővel nagyságához képest 30 's több lábnyi magásra emelhetni, sőt nagyobb távolságra növény-öntözésül szerte is fűcskendezhetni, az illető szakosztály vizsgálata 's kedvező véleménye következtében a' t. közönségnek ajánlatik. Megszemléltetni e' műszert Pesten a' gőzhajózási hivatalban. Ara 60—120 p. for. c) Morlos G. E. a' berni köztársasági kormány-tanácsnak hajdani tagja az egyesülethez intézett levele kíséretében illy czimű munkájával kedveskedvén „Die Bienenzucht theoretisch und praktisch. Bern 1839“ ez köszönettel fogadtatott 's tárgy-ismerőkkel rendelteték vizsgálat 's vélemény-adásul közölni. d) Egy gazdasági felszámításokat tárgyzó kézirat, melly külön kiadatásul küldetett be, az illető szakosztályhoz utasított. e) Kappel Fridrik pesti kereskedő 's egyesületi r. tag szives ajánlata, melly szerint a' rendélynyéhez képest Franciaország-ból várt legjobb fajú takács-mácsonya (Dypsacus fullonum) magvakkal fog a' természetni kívánóknak jövő tavaszkor kedveskedhetni, közhírré tétetik, 's ennek folytában a' t. cz. hazafiak, kik e' fajú terményeik nyereséges eladhatása miatt netalán aggódnak, tisztelettel szolliatnak fel: legyenek szivesek annak idején áruba bocsátandó mácsonyajokat kívánságukkal együtt az egyesület titoknoki hivatalának bejelenteni, hol eziránt bővebb utasítást kaphatni. A' takács-mácsonya természetmódja a' Gazdasági-Tudósítások 1838diki folyamata 1ső és 1840ki 3dik füzetében körülményesen tárgyalatik. f) Köszönettel fogadtatott Bazalicza Matyas piébános ur, mint a' nyitrapereszlényi faiskola érdemteljes tulajdonosának válasza, mellyben a' gyümölcsfajok elrendezéseül 's egy pomologiai magyar műszótár készítéseül szándékba vett munkálkodásban részvételt olly nyilatkozással ajánlja, hogy e' végre az egyesületi termény-kiállításokra gyümölcsöséből évenként szives lesz küldeni példányokat. E' vállalat elősegítésére minden honi faiskola-birtokos ismételve kéretik. g) Hogy a' Gazdasági Tudósítások füzetei előfizetőiknek annál gyorsabb 's pontosabban kézhez szolgáltatassanak, e' végre minden megyében több ügyviselő rendeltetett kéréleg felszólítani, kik egyszersmind szivesek lennének az egyesület távolabb lakó tagjaitól a' részvényeket 's alapítványi kamatokat szinte beszédni, 's az egyesület egyéb bizományit eszközteni, valamint általában ügyeit előmozdítani. Ez alkalommal alulirt szives tisztelettel ismétli minapi kérelmét a' Gazdasági Tudósítások f. 1841ik eszt. folyamatára megnyitott előfizetéseket íránt mindazon t. cz. hazafiakhoz, kik ez ügyben közre-munkálásokat elvállalni szivesek valának, miszerint azokat 3 p. ftal e' hónap végével begyűjteni, 's a' szerkesztőségnek megküldeni annyival bizonyosabban méltóztassanak, mivel onnantul csak a' minden esetre felemelendő bolti áron szolgálhatand az érintett folyam füzeteivel. Végül azon t. cz. hazafiak, kik a' mult évi folyamathól hátralevő füzeteiket még nem vitették el, a' végett szinte minél előbb legyenek szivesek alkalmat utasítani a' szerkesztőséghez. Kelt Pesten télhó 6kán 1841. Kacskovics Lajos s. k. egyesületi titoknak.

Bihar megyei közgyűlés. Dec. 14ikén 's több napjain tartott közgyűlésünkön mindenek előtt felolvastatott kegyelmes királyunk azon kegyes válasza, mellylén fogva udv. előadó tanácsos Lónyay János urnak bihar-megyei főispáni helytartóságról történt lemondását elfogadni méltóztatik. A' megye Rendei köszönő felírásukban az atyáskodó gondoskodásért nem mulaszták el ugyanakkor megkérni ő Felségét aziránt, miként a' tisztújítás hamarábbi megtarthatása tekintetéből zavarban levő megyénket újabb kormányzóval minél előbb megvizsgáltani kegyeskedjék. Továbbá indítványoztatván a' katonai-állításkor történhető ujonez-helyettesítés (substitutio), a' megye Rendei azon elvből indulva ki, hogy ezen teher alól, legalább azoknak, kik tehetséggel bírnak, magok helyett mást állítani ut nyitassék: az indítványt elfogadták. Sok tisztviselő hiányzik megyénk tiszt karából 's miután e' gyűlésen azon indítvány is elfogadtatott, hogy csödpér alá jutott hivatalnok pénzkezelő tisztséget ne viselhessen, a' jelen gyűlés alatt egy főbíró 's egy tiszt ügyvédet a' Rendei hivataljoktól felfüggesztettek. B. K.

N. Károly dec. 27kén. A' szathmármegyei dec. közgyűlésben egyéb fontos tárgy közt az is végzessé lön, hogy ezentul a' thirák törvényszéki bírákul scrutinium által választassanak 's e' választás a' kinevezett thirákön kívül másokra is terjedhet. — A' nkárolyi gazdasági egyesület az egész szathmár-vgyei helységek számára meghozatá a' Mezei naptárt 's azt a' járásbeli szbirák által helységenként ingyen kiosztatni rendelte. A' nkárolyi Casino-egyesület elnöke: berencei Kovács Lajos thiró lett szavazással, másod-elnök: Becsky József, első jegyzője: Jákó Mihály, másod: Pap Endre h. ügyvéd; pénztárnoka: Preisz Károly; igazgatósági tagok: Eötvös Mihály, gr. Degenfeld Pál, Gömör Andor, Fekete Márton, Horváth Dienes, Klieber Károly, Kovács Bence, Nagy Ignác, Nagy Károly, b. Luzenszky Lajos, Ujfalusy Miklós és Lajos uu. — Szathmár sz. k. városnácsa 's vál. polgársága néhány hét előtt részint hálatisztbül, részint kellő érdemlénylából nm. székhelyl Majláth Antal gr. m. udv. főkancellárt; annak testvérét Majláth József gróft, nemkülönb Deák Ferencz zalamegyei volt országgyűlési követet országos érdemeinél fogva 's berencei Kovács Sándort mint Szathmár vgyének számos évü 's érdemü volt főjegyzőjét, országgyűlési követet 's thiráját, polgárlevéllel tisztelte meg.

Köszeg dec. Felvilágosult korunknak sajátja levén, az Igaznak, Jónak és Szépnek öröklő eszméit az emberiség javára lehetőképen valóítani, e' részben a' mi kis, egyméit történetileg híres, Köszeg városkánk is méltán dicsekhetik a' nem rég kebliben művészeti és nemes érzelem által létre hozott hangászegyesületével; melly is köz tiszteletül 's a' hangászatban kitünőleg jeles tőkéllyel bíró, Szilvini Béla harminczadi felügyelő és Szla-

matinger András, ügyvéd 's városi nép-szószóló urak fáradhatlan szorgalmazása, és sz. györgyi Hugonnay Gusztáv gr. ker. táblai ülnök ur pártfogása alatt olly sikerrel virágzik, hogy jelenleg már 180 tagot számlálván egy hangászati iskola alapított, melynek jótékonyágában már is 50 növendék részesül, hol egyszerűs mind rendhez, szorgalomhoz és jóbani munkássághoz szoktattatnak. Oct. 4kén e' hangászati iskolának ünnepélyes megnyitása tartatott. Reggel 10 órakor t. i. ö s s z e g y ü l e k e z t e k mindnyájan a' gyermekek és lányok, 's azok szüléi az iskolai terembe. Jelen volt néhány tanácsbeli tag is; az ünneplést megkezdé fen érintett ügyes igazgató ur hathatós és szivreható beszéddel, melyben a' jelenvalóknak az intézet célját 's jótékony hatását jövőre előterjeszté. — Méltó dicsérettel kell itt, Szlavik Rudolf, hangásztanító mestert is kijelölni. Ki mint a' nagy hírű prágai Conservatorium tanítványa, magát nemcsak kellemes tanításmódjával, hanem hegedülése mindenkit elragadó mesteri tökélyével is tünteti ki. — Egyesületünk ügyes kormányzása által, már is két ízben, oct. 18kán 's nov. 29ikén adatott nyilvános hangverseny, hol is több műkedvelő magányos és a' toskánai ngy 4dik vasas - ezred hangászkarának egyesültével kielégítő élvezet nyújtatott a' nagy számu közönségnek, mely is ez által a' szép művészet iránti kitünő vonzalmát tanusítá. — Művészeti 's nemesérzelem párosulva éleszse tovább is ez egyesület jeles kormányát, melyért is a' közönség forró és méltányló háláját jelenti 's ohajtja, hogy zsenge virágjaik hova hamarabb maradandó 's öröklő gyümölcsöket teremjenek.

Győr dec. 29én: Nagyon hideg időnk jár, havunk elég van, szánkázunk, ki fejére, ki pedig lovaira teszen csörgettyüt; az ostorok pattognak, de csak léget sujtvá; 's mi erős tüzet élesztünk nemcsak kandallóinkban, hanem kebleinkben is. Ez nálunk, a' mi közlésre méltó. Sokszor elmondattól rólunk itt is ott is, hogy mély álmat alszunk; meglehet hogy méltán, mert valóban nekünk a' szebb jövő csak álmainkban jelent meg; de szünjék a' panasza valahára, mert ébredünk: igen! ébren is fogunk maradni. Egyesület! csak mindig egyesület! hangzik a' gyengékhez, tehát hozzánk is; 's mi egyesültünk. Ne mondja senki hogy: „tandem aliquando“ mert: sat cito, si sat bene.“ Azonban a' tárgyhöz. — 3dik éve kezdődik, hogy olvasó-egyesületünk fen áll, kitűzött irányához haladva; tagjai száma ez utóbbi évben nevezetesen szaporodott 's a' dec. 20i ülésben elhatározatott, hogy ezután 20 folyóirat is hozassék, melyek az egyesület szobájában naponkint olvashatók leendnek. Nem kis részt von dr. Kovács Pál az egyesület mostani elnöke az indítvány valóításában, ki elégtlenül nézhet elibe azon szives köszönetnek, melyet a' haladás baráti neki mondanak. Voltak 's vannak, kik ellenzék buzgókodását; de van é kör, a' melyben ne találkoznék néhány, kik a' szivök szerint ugyan pártolt ügyet csupán anyagi haszon tekintetéből, vagy személyes irigységből, v. gyűlölségből, — pedig mindkettő indigenatust nyert a' magyar szívében — tetteik által elnyomni ügyekeznek? Azonban kis egyesületünkben tulnyomóságot nyert az önzés anyagi érdekeit a' szellemi műveltségért szivesen feláldozó rész. Ugyane' társaság tagjai közt régóta felfogott tárgy a' magyar színészetnek városunkban leendő biztosítása; 's a' gondolatok kölcsönösen cseréltetvén, a' szó csakugyan tetté vált. F. hó 28án a' megye kisebb teremében t. i. mintegy százan gyűltek össze, tanácskozandók a' felül, miként lehetne egy jó magyar színész társaságot Győrnek megnyerni 's biztosítani azon időre, melyben nélküle unalmasan a' holdvilágra tekintgethetünk, vagy egymáson koptathatjuk nyelvecskéinket; mint ez kis városokban, hol egyesületek nem léteznek, igen is nagy divatban van. A' győri színházat husvétől octoberig mindig német színészek birják szerződés szerint, 's így a' magyar színészet oct. 15kétől husvétig a' leghidegebb időre levén szorítva, minthogy a' színház egészen távol minden épülettől, vékony falai mellett hideg időben soha mérsékelt meleggé sem tétethetik, következőleg mind a' színészek, mind a' közönség kitétetvék az áthülés veszélyeinek, a' nézők száma is igen esekélyre száll. Első feladat tehát: az időről gondoskodni; 's mivel egész évre az itteni magyar közönség egy színész társaságot biztosítani nem képes, helyesnek találtatott kevéssel kezdeni, ott, hol a' nagy vállalat sikeretlen jövővel fenyegetne. Mi okból köz megállapodást nyert, hogy itt minden éven martius, aprilis, october és november hónapok legyenek a' magyar színészet ideje. — A' mostan itt levő színész társaság igazgatója, Fekete Gábor 500 pengő ftot kívánt minden hónapra, 's egy jó társaságot alakítani, valamint az országban levő legjobb egyedeket vendégszerepekre megkérni ígérté. Mely ajánlatot megvitattván, sok helyes észrevételre nyílt alkalom; mindenek előtt is egy iv bocsátatott közre, mire azok, kik biztosítani kívánják a' társaságot, neveiket aláírák; 's a' gyülekezetben 72 aláíró találkozott; gyülekezeten kívül pedig szerzendő aláírások végett urak bizattak meg. Kimondatott ezután az elv, mely szerint a' terv-kidolgozásra megbízott választmány induland, u. m. a' színész társaság havonként 18 mutatóványt adandván, ezek jövedelmeit egy, a' végre nevezendő megbízottság fogja kezelni, 's minden hó végével számadás készítettvén: vagy meghaladja az öszves bevétel az 500 p. ftot, vagy kevesebb leend. Első esetben a' biztosító társaság tagjai természetesen semmit sem fizetendnek, sőt a' főlöslég jövedelem félretétvén, a' másik hónapban netalán szükséges pótlásra fog fordítatni. Ha pedig az öszves havi bevétel, — a' színházi pénztárból — 500 p. ftól kevesebb lenne: akkor az 500 ftból hiányzó öszveséget, a' biztosító társaság fizetendi. Példaul, ha az öszves havi jövedelem 300 ft. akkor a' biztosító társaság rá fizetend 200 ftot. Ezek után világos, hogy a' színház-látogatók szaporultával kevesbülni fog a' biztosító társaságra esendő pótlás; 's minél több aláíró leend, annál kevesbet fog egy egy biztosító tag pótlás esetében fizetni. Feltéve, hogy, csak 100-biztosító találkoznék, 's hogy semmi jövedelme sem lenne a' színháznak, akkor minden tagra 5 pengő forint esnék; mivel azonban bizonyos, hogy 100-nál több a' biztosító 's a' színháznak mégis valami jövedelme csak leend, kitünik: milly kevés áldozattal érhetni el a' szép cél. 'S ezt azért hozzuk fel olly

részletesen, hogy általa így a' hazánk több városiban is, mint itten, a' nemzeti érzelmeket híven ápoló polgári 's nemesi rend, a' magyar színészetnek kevés áldozatba kerülő biztosítására buzdíttassék. Még nem fölöslég megjegyezni, hogy a' biztosító egyesület a' szomszéd megyékbeli honfiakat is felszólítandja, Fekete Gábor igazgató által alakítandó színész társaságnak, azon hónapokban, melyekben Győrül évenként távozni fog, keblökben hasonló biztosítással leendő ellátására, 's ez által a' magyar nyelv, izlés és műveltség előmozdításában közremunkálásra. Mit határozand a' jövő évi jan. 2án tartandó gyűlés? tudatni fogjuk. Egyéb kis városi ujdonságink közt helyet foglal az, hogy adventi idő alatt minden vasárnap a' nagy redout-teremben hangászatunk volt, mely élvezetben az itt állomásozó d. Miguel magyar ezred' hangász-kara részesített. Massak karigazgató urnak több hasonnemű kellemes időöltésért köszönettel tartozik közönségünk 's csak az lenne figyelmébe ajánlható: milly nagy hatása volt az utóbbi estvélyen hangász-kara által játszott nemzeti-nek. Nem sok fáradságba kerül ez, 's nekünk magyaroknak mégis olly édes örömet szerez, ha nemzeti zene hangolja sziveink érzelmeit. Illy estvélyeken igen díszes a' társaság 's a' szép nem ajkairul (nagy dicséretére különösen a' győri polgári rendnek) kellemes zeng a' magyar nyelv.

(Ipar- 's tözsérügy) Az ujesztendei pesti vásár türhető élénkségének mutatkozik. Gyapjувásárlója számos, több eladás is történt kétnyiretű nyári gyapjura, a' mult leopoldi vásárkorinál valamivel szenvedhetőbb áron, mi onnan is magyarázható, mivel a' lipesei újévi elővásári árok szerint, a' köz. posztó és bőr, mint katonasági ruházásra kívántató fő két czikk, ott is emelkedett árban. Egy nyiretű gyapju azonban inkább esökkenésre látszék hajlani. Kész - pénzt a' mostani ügy nevezett, fegyveres béke, az amerikai bankok süllyedezési, ezekhez csatolt ingatag viszonyok és statuspapirosok haborzasi miatt (mik a' kereskedési hitelt olly iszonyuan megrendíték minden tözséresarnokon) csupán nyaktörő kamatokra kaphatni jobbadán külföldön 's a' legpénzesb országokban is. E' körülmény csüggeszti 's bénítja hazai termékink árát is. E' kétes állapot miatt ovakodnak híresb juhászatu uradalmink gyapjuszerződést kötni jövő nyírésre, méltó alappal azt fontolván meg, hogy mivel némely nagy nyerészkedő a' tavalyi árhoz képest most még 10 — 12 pengő forinttal olcsóbban kívánna megkötni alkuját a' legfinomabb és finom gyapju mázsájára — az uradalmak azon hiedelemben, hogy a' mostan ígért árnál nem esökkenhetvén alább a' gyapju, szerződést nem kötve sincs mit veszteniök, 's így tanácsosb nem szerződve bevárniok a' jobbra fordulást, mint sem illy alatt áron szerződve magok előtt egészen elszegni elzárni a' körülmények változtával kétségtelenül nyerhető utat. 'S illy tétovában középszerű gazdáinknak is, kiket kénytelenség nem sarkal, ajánlható e' tanács főleg a' gyapju czikkre nézve.

Kovács Tamás, sz. Beadekieink pannonhegyi főapátja érdemes életének január 5kén déltájban vizkórság vete véget 's temetése Skára határozatott. — Budán tegnapelőtt nyugodt el igen rövid betegeskedés után Oláh László helytartósági agens, a' gondos atya, hű testvér és igaz barát. Kora hunyát neveletlen árváin 's több rokonin kívül sebhedt szivvel kesergik József és István testvérei; Sárospatakon pedig mult dec. 30ikán esti 8 órakor végezte sziv és tüdő léteges hibái következtében 48 évre terjedt életét Miklós László ur, a' sárospataki ref. főiskolában politica, statistica és növeléstan rendes tanítója, Zemplény és Torna-megyék tbirája, köz fájdalmára 's nem könnyen pótolható vesztéségre az oktatói karnak 's tanulósnak. A' boldogult magas műveltség 's mély belátás jellemzé. Embersége, szerénysége, 's magamérséklése tiszteletet szeretetet vittak ki számára, 's társaságát keresetté tévék, 's nem állitunk sokat, midőn reá alkalmazzuk a' mondatot: „jó ember volt, kinek nem volt ellensége.“ Béke lengjen hamvain!!

A m e r i k a.

(Harrison életrajza). Az egyesült statusok új elnökének, Harrison-tábornoknak életrajza rövideden ennyibül áll: William Henry Harrison született Virginiában 1773ban régi, becsületes családból. Atyja 1791ben halt meg 's javát az ország szolgálatában költötte el. Harrison 18 éves korában a' nagy Washington alatt lépett hadi szolgálatba, 's két táborozásban magát kitüntette. 1794ben Miaminál az induszokon és azok szövetségesein nyert győzedelem után kapitány lett; 1797ben az éjszaki megye titoknokáva, 1799ben pedig, 26 éves korában, annak követévé. 1800ban Indiana kormányzóságát bizták rá, 's azt 11 évig viselte. 1811ben az induszok tüzzel vassal pusztították az éjszaki határokat; Harrison oda sietett és az ellenséget megverte. 1832ben kiűtött a' háboru Angliával, 's Harrison az éjszaki hadsereg parancsnokává nevezetett. A' háboru első hónapjai apró csatápatéval folytak le, melyben az angolok voltak nyertesek. 1813ban összevonta Harrison sergét, 's Miami folyónál az angolokat visszavonulásra kényszerítette. Csak hamar ezután az amerikai hajócsapat meggyőzte az angol hajóhadat, 's e' győzelem következtiben Harrison vizen felső Canadába ment, több helyet elfoglalt, Detroit visszanyerte, az angol esapatokat üldözte; Proctor tábornokot megverte, algyuit 's táborzereit elfoglalta, 's indus szövetségeseit elszélyesztette. E' tettnek roppant következménye lön. Harrisonnak köszönetet mondott a' congressus, és arany emlékpénzzel ajándékozta meg. 1816ban a' béke megkötése után mezei jószágára vonult. 1816ban a' képviselő ház tagjává választott, 1824ben Ohiót képviselte a' tanácsban. 1828ban mint követ Kolumbiába küldetett. Ezután ismét magányos életbe tért vissza, honnan most őt polgártársai előszólíták, 's a' köztársaság legfőbb méltóságát rá bizták. Harrison táb. azon párthoz tartozik, melyet az egyesült országokban mérsékletnek tartanak. Táborban növekedvén föl, viselete mesterkéletlen, szabad, és mégis finom. Példás nevelésben részesülvén hibátlan és erőteli író. Mint szónokot inkább a' nyelv világossága 's egyenessége jellemzi, mint ékesszólás; általában ő, bár a' legtisztessz jellem, nem annyira ragyogó elméleti tehetség által tűnik ki, mint egészséges és hosszú tapasztalásban megérett ítélőereje által.

Portugália.

(Duero folyamon nem engednek hajózást Spanyolországban). Lissabon, dec. 14. Az országban, mely tegnap éjjel tanakodott, elhatározta, hogy Spanyolország azon követelésének, miszerint a Duero folyamoni hajózást kívánja, ellenszegülnek, és az egész országot fegyverre szólítják. Ennek következtében köv. királyi rendeletek jelentek meg: 1) az alkotmányos szabadság, és magányos lakok sérthetlenségének felfüggesztése 40 napig, dec. 13-tul számítva, mellyről azonban a kormány felelős az egybegyűlendő cortesnek. 2) parancs adatott ki, miszerint minden katonáskodásra alkalmas tisztviselő három nap alatt a nemzeti önkéntesek osztályába álljon, még pedig hivatalvesztés büntetése alatt. 3) parancs küldetett a helyhatóságokhoz, miszerint minden fegyverfogható, és katonáskodástul törvény által föl nem mentett ifjut, 18—25 esztendősig fegyverbe állítson, és a sereget hadi lábra tegye. Az önkénteseknek fejenként 480 conto (13 ft. 12 kr.) ígértetik. Minden szabadságos tisztnek és katonának 14 nap alatt ezredéhez kell mennie, különben szökevény gyanánt tekintetik. 4) Minden szökevény, ha ezredéhez önként visszatér, bocsánatot nyer. Ezenkívül négy hadi hajónak parancsot adtak, hogy ha csakugyan szakadásra kerülne a dolog, Cadizt és Malagát vessen ostromzár alá. Spanyolország tengeri ereje most olly rosz karban van, hogy egy korvettet sem tudna Portugália ellen küldeni. Azonban a spanyolok nem sokat félnek az ostromzárattól, mert szárazon Portugáliába mehetnek. A portugáli hajócsapat fölkészítésére 10 ezer font sterling van rendelve. — A királyné 200 lovat és öszvért adott istállójából a pattantyuszer vitelére. — Ujabb kir. parancs következtében a mérnök-test rögtön Lissabon és Porto megerősítéséhez lát, s az egész országban minden fegyverfogható embert 25—40 évesig fegyverre szólít. — Espartero nyilatkozványát dec. 10-én adák át a kormánynak, mellyben kijelentetik, hogy ha a Duero folyamon szabad hajózást nem engednek Spanyolországban, 50 ezer spanyol induland Portugália ellen. Ezen nyilatkozvány nagy hatást gerjesztet. A spanyolok elleni régi gyűlölség föltámadt a népben és minden portugál hadhoz készül. Igaz, hogy a portugál hadsereg rossz karban léte miatt a spanyolok átléphetik a portugál határt; de azon indulat mellett, melly az egész portugál nép szívében forrong, csak hamar visszaveretnek. Ugyan azon zivatar, melly keleten lecsilapultnak látszik, nem támad é fel a Tajo partján, s onnan kezdve dulva és pusztítva, nem vonul é keresztül Európán? Espartero olly állapotban van s az irigység annyira fölzudult ellene, hogy a fényesomót, melly környezi, háboru nélkül nehezen tarthatja fön körülré, s nehezen maradhat azon helyen, mellyen most áll. Az ember hiu és gyarló. Egyszer már az, hogy egy ablak nem jó helyen volt, lángba borította Európát s most is mit nem tehet majd egy ember nagyravágyása? Mint hirlik, Anglia ugyan közbenjárul, s tollal akarja elintézni az egyenlenséget; de azt tapasztaljuk, hogy a toll legyen bár rézből vagy acélból, ha sokat irtanak vele, végre is elkopik s megromlik. —

Spanyolország.

(A baszk tartományok szabadítéki korlátoztatvák. Espartero népszerűsége hanyatlak.) Madrid, dec. 17-ikén: „A hivatalos lap kormányzati rendelvényt közöl, melly szerint, a navarrai tartományi küldöttség megegyeztetével, ezentul a királyság s a baszk tartományok szorosabban fognak Spanyolországhoz csatoltatni mi által egyszersmind kizáró szabadítékaik oda módosulnak, hogy a tartományok katonai parancsnoksága kormány által nevezendő férfira fog ruháztatni, ki a többi tartományi főparancsnokkal egyrangú leend, de alkirályi czimet többé nem fog viselni. A jog s általános kormányzati gyakorlat szinte egyenlőségre állítatik a többi tartományokban divatozó szokással, minek következtében a csempe-vonal Ebro parttól a francia határokra fog helyezettetni. A ki- és beviteli ellenőrséget a határok néhány pontján gyakorlandják, az ország határi közt pedig tökéletes kereskedési szabadság fog uralkodni, s a csempezés miatt fogva ülő egyedek szabadon fognak bocsáttatni. E mellett azonban a dohány- és sóárulás megszűnik a tartományok kizáró szabadítéka lenni, miért természetesen illő kárpótlást nyerendnek. Az összes királyság költségei födözésére Navarra és a baszk tartományok előleg 1,800,000 reallal járulandnak. E rendelet a legközelebbi cortes elibe fog terjesztetni, azon módosításokkal együtt, miket idővel a körülmények szükségessé tettek. — Espartero napról napra lejjebb száll a nép kegyében. Utóbbi rendszabályait még eddigi párthívei közül is sokan határozottan rosztalják, s már hire is kezd járni, hogy a győzelem hercegét a cortes legközelebbi ülései alatt más hires vezértársa váltandja föl mostani fényes hivatalában. Linage tábornok is visszavonult már Esparterotól. — Az ország majd minden tartományban, hol a hatósági választások folyamatban vannak, csak kevés mérsékpárti mutatkozik, s minden választásban a föllengősdiék győznek. —

Anglia.

(A francziák nem akarnak a „fegyveres békéről“ lemondani. Elegy.) London, dec. 24-ikén: „A Times szerint a francia kormány a szövetségesei fölszólítására fegyverkezési megszüntetésire nem hajlik két okból, mivel „Európa állapotja még igen nyugtalan“, egyébiránt pedig „a francia nép mostani ingerültsége sem engedi a fegyverkezés megszüntetését.“ Az előbbi okra teljes joggal jegyezhetni meg, hogy Európa nyugtalanságát csupán és egyedül Franciaország okozta. — A kis koronahgnő dec. 24-ikén a himlőoltást szerencsésen kiállotta s kir. szüléivel együtt Windsor kastélyba köcsizott, hol az udvar huzamosb ideig fog ez uttal tartózkodni. — A Duero-hajózás miatti ingerültség Spanyolország és Portugália közt igen megriasztá a két ország angol hitelezőit, kiknek azon kissé elkésett tanácsot nyújtja a M. Chronicle, hogy többé egyik birodalomnak se adjanak pénzkölcsönt. — A rabszolgaság-elleni társaság választmánya sajnát fejezé ki Palmerston I.

előtt, a kormány azon tette miatt, miszerint a rabszolgákat tartó texasi kormánnyal szerződést kötött; Palmerston azzal menté a kormány e tetteit, hogy az csupán Anglia kereskedési viszonyait mozdítja elő, s azzal a rabszolgatartást vagy kereskedést épen nem pártolja. — E napokban ismét ki-tűnt, hogy sok „szabad ember“ mikép kívánja értetni a szabadságot. Egy durva tekintetű férfi ugyanis éjjel az utcaöörök egyikét megveré, s e szavakkal töre magának utat köztük: „Gazemberek, csináljatok helyet egy szabad férfinak.“ Törvényszék előtt ez ügyben következő szép párbeszéd fejlett ki: „Bíró: Kicsoda Ön? „Vádlott“ Amerikai szabad férfi. B: Mit üz Ön? „V.“ Rabszolgakereskedést. Bíró: Hogyan? Guiana partvidékire? „V.“ Nem, hazámban. A törvényszék e „szabad férfit“, ki rabszolgakereskedést üz, elég lágyan csak 30 schillingre bünteté. Ez az annyira magasztalt Amerikának gyönyörű tükre? —

(A királyné Windsorban.) A királyné, férje s kis koronahgnő dec. 23-ikén Windsorba érkeztek. Windsor és Eton lakosi mind talpon voltak ez ünnepély alkalmakor, hogy a kis koronahgnőt megpillanthassák, ki 4 lovas hintóban érkezett meg két dajkáival. Albert hg igen gyöngéden gondoskodik a királyné mulattatásáról; így például legközelebb egy igen bölcs szürke papagályt vásárlt meg számára 50 font sterlingen. E madár 3 éves, s ámbár még csak 15 hónap óta van Londonban, már is mintegy 800 angol szót tanult meg, mit annál inkább csodálhatni, mivel Harrison chartista szónok néhány hét előtt kissé keserűn azt jegyzé meg, hogy bizonyos igen magas személy 20 angol szót sem ért öszszesen. A csodapapagály igen érzékenyül énekli e dalnak „A lobogó, melly évezred óta“ első versszakát, s rendkívüli szépséggel „Jim Crow“ versét; ezenköl pedig igen mulatságosan füttyöl és ugrál. Francia nyelven egész mondásokat beszél el s midőn valaki bort iszik, azonnal e szókat hallatja, magosra emelve jobblábát: „Viktória királyné ő fels. egészségire!“ vagy: „A kormányhgnő egészségire, isten áldja meg őt!“ E szép madárra különösen Lehzen brnő tartozik gondot viselni. — Windsorban új lovaglólázat készítettek, mivel a királyné, orvosi rendelvény következtében, naponkint lovagolni fog e télen. —

Törökország.

Alexandria, dec. 11. Ugy látszik Napier parancsnok vagy maga fejétől minden felhatalmazás nélkül kötött Alival békességet, vagy pedig eszközül hagyta magát használatni bizonyos czél elérésére, mert Stopford hajóvezér dec. 2-án kijelentette az alkirálynak, hogy a békét köztük értvényesnek nem ismeri, és töle a szultánnak teendő föltétlen meghódolást, és a törökhajóhad visszaküldetését kívánja. Stopford levelében tudtára adja Alinak egyiptusi baszává ujanti kineveztetését is, de az örököségről semmi legkisebb említést nem teszen; és Ali nem tudván mit tenni, elfogadta az elibe szabott föltéteket, mert ha azt nem tenné, Alexandria ellen el fognák kezdeni az ellenségeskedést. M. Ali mindenre rá állt, föltétlen meghódolását már elküldötte a szultánnak, és tiszteket is kér a török kormánytól, kik a török hajóhadat Konstantinápolyba visszavigyék. — Egyiptusi hir szerint Ibrahim b. beteg, és Damaskusnál van, mások szerint pedig Elarishbe már megérkezett.

Hollandia.

Amsterdam, nov. 28. Ma a király, az alaptörvény felolvasása után, hajadon fölvel, köv. tev. le az esküt: „Én esküszöm a hollandi népnek, hogy a királyság alaptörvényét őszintén fentartom és követem, és semmi alkalommal, semmiféle szín alatt az alól magamat feloldatottnak nem tekintem, sem hogy valaki feloldatottnak higye magát, nem engedem. Esküszöm továbbá hogy a királyság függetlenségét és birtoka épségét teljes erőmből ótalalmazom és fentartom, a közönséges és különös szabadságot megőrzöm, összesen és fejenként alattvalóim jogait védelmezem, a köz és különös jólét fentartatására s gyarapítására, mint jó királynak kell, minden törvényt engedte eszközt használok. A mindenható isten engem úgy segítjen.“ Ezután a két kamra elnöki köv. esküdtek: „Mi esküszünk a hollandi nép nevében, hogy mi Önt az ország alaptörvénye értelmében, királynak elfogadjuk és beiktatjuk, hogy mi Ön koronája jogát őszintén fentartjuk, Ön iránt engedelmesek, személye és kir. méltósága ótalalmazásában hívek leszünk. Esküszünk, hogy mindazt teljesítjük, mit hű és jó RR. tenni kötelesek. A mindenható isten engem úgy segítjen.“

Németország.

A freyburgi hírlap emlékköltésre szólítja fel Rottecknek Freyburg polgárait. Az emlék gránitból a város feletti várhegyen állítatik fel, mellyre Rotteck neve metszetik jelszavával: világosság és jog. — Hir szerint Berlinben nemcsak sátoros ünnepeken akarják bezárni a színházat, hanem vasárnapokon is, de ez még a király jóváhagyásátul függ. — Münch udvari tanácsos Stuttgartban egy könyvet ad ki, mellyben Németország határait történetileg leírja; Lipcsében pedig a német hadi dalokat gyűjték öszsze, és a gyűjtemény nem sokára elhagyja a sajtót. Mindkettő arra van szánva, hogy a nép közt elterjesztessék.

Marokko.

A Commerce nov. 24-ikén kelt algiri levélután következő, nem minden fontosság nélküli dolgot közli: Egy francia, ki fogságban Abdellakadernél volt, attul megszökött, és a marokkói földre menekült, hol Tangert elérvén a francia consul szárnyai alá vonult. A városi hatóság a consultól azon francia kiadatását kérte, mit az tenni nem akarván, erőszakkal házára törtek s a menekvőt onnan elhurvolták. Ezen gyalázatos megsértetés után Delaporte consul levette házárol a francia lobogót, s mivel a nép dühétől személyét is félteti, magát az angol consul ótalma alá adta, kinek házában várja azon hajót, mellyen el fog vitorlázni. Azonban megtörténhetik, hogy a vakbuzgó nép az angol consult sem sokba veszi, mint a francziát. —